

Люсі Мод МОНТГОМЕРІ

Ем
і Тіндсайду

Харків
«ФОЛІО»
2020

I

— Який чистий місяць сьогодні на небосхилі, — промовила Енн Блайт сама до себе, йдучи садом Райта до вхідних дверей дому Діани, біля яких цвіла черешня, чиї пелюстки підхопив солоний бриз у повітрі.

Вона зупинилася на мить, аби кинути оком на пагорби та ліси, які так полюбилися їй ще зі старих-добрих часів. Рідне Ейвонлі! Глен Сент Мері уже давно став для неї рідною домівкою, проте було в Ейвонлі щось таке, чого в Глен Сент Мері ніколи не зустріти. Тіні минулого чекали на неї за кожним поворотом... Її вітали поля, якими вона колись блукала... Навколо неї луною не стихали спогади про солодке життя, де усе навколо... кожна місцина, на яку вона кидала погляд, берегла в собі милі спогади. Тут був сад з привидами, тут і там минулого року розквітали всі троянди. Енн завжди любила повертатися додому — до Ейвонлі, навіть зараз, хоч і привід для цього візиту був сумний. Вони з Гілбертом приїхали на похорон його батька, Енн залишилася ще на тиждень. Марілла та пані Лінд просто не могли відпустити її так швидко.

Її стареньку кімнатку з верандою та трикутною дахівкою завжди тримали до її приїзду, тож коли Енн зайшла до кімнати, виявилось, що пані Лінд поставила великий домашній весняний букет... Щойно Енн занурила обличчя в розмаїття квітів, їй здалося, наче він зберіг увесь аромат незабутніх

років. Та колишня Енн чекала на неї тут, а всі старі, дорогі радощі таїлися глибоко в серці. Кімнатка з верандою обплітала її своїми руками, огортаючи... оповиваючи її. З любов'ю вона оглядала стареньке ліжечко, яке пані Лінд обсіпала яблуневим листям, бездоганні подушки з вишитим пані Лінд мереживом, плетені Маріллою килими на долівці... і дзеркало, в яке колись дивилося личко маленької сирітки з чистим дитячим чолом, яка давним-давно проливалася сльози в першу ніч перебування тут. Енн уже й забула, що вона — щаслива мати п'ятьох дітей... Сьюзан Бейкер знову в'язала свої чудернацькі черевики в Інглсайді. Вона знову була Енн із Зелених Дахів.

Коли пані Лінд зайшла до кімнати, несучи свіжі рушники, Енн мрійливо дивилася в дзеркало.

— От як добре, що ти знову тут, Енн. Уже дев'ять років минуло, відколи ти поїхала, а ми з Маріллою досі за тобою сумуємо. Тут уже не так самотньо, відколи Деві одружився... Міллі — то ж таке миле створіннячко! Такі солоденькі! Хоча вона така допитлива, як бурундуча! А я все одно як казала, так і казатиму, що такої, як ти — не знайдеш.

— Ох, дзеркало так просто не обдуриш, пані Лінд. Воно каже мені прямо: «Ти уже не така молода, як раніше», — гмикнула Енн.

— У тебе дуже добре збереглася фігура, — спробувала підбадьорити її пані Лінд. — Звичайно, рум'янцю в тебе завжди було мало.

— У будь-якому разі поки що в мене й натяку на друге підборіддя немає, — радісно промовила Енн. — І моя старенька кімната мене пам'ятає, пані Лінд. Я така рада... мені було б так боляче, якби я повернулася, а вона мене забула. Так чудово знову побачити місяць, що сходить над Лісом Привидів.

— Місяць на небі — наче великий золотий злиток, правда? — мовила пані Лінд, відчуваючи, наче здійснює шалений поетичний політ, і радіючи, що Марілла її не чує.

— Подивися тільки, як кінчики ялинок визирають назустріч місяцю, як березовий гай тягнеться руками до сріблястого неба. Тепер це великі дерева, а коли я сюди приїхала, вони були мацюпусінки... Отут я справді почуваюся трохи старшою.

— Деревя — то як діти, — сказала пані Лінд. — Аж лячно стає, як швидко вони виростають, щойно ти повернешся до них спиною. Глянь-но на Фреда Райта... Йому лише тринадцять, а він уже такий високий, як його батько. У нас сьогодні на вечерю — курячий пиріг, і я ще спекла тобі лимонних бісквітів. І нічого було тобі боятися ночувати в тому ліжку. Я сьогодні провітрила простирадла... Марілла про це не знала, провітрила їх ще раз... а Міллі поняття не мала, що ми двоє їх провітрювали, то взялася провітрити простирадла третій раз. Сподіваюся, Мері Марія Блайт таки вибереться завтра... вона ж обожнює похорони.

— Тітка Мері Марія... Гілберт завжди так її кличе, хоча вона всього-на-всього кузина його тата... завжди кличе мене «Енні», — знизала Енн плечима. — А коли вона вперше побачила мене після весілля, то сказала: «Дивно, що Гілберт тебе обрав. У нього могло бути стільки красунь!» Можливо, саме тому я так її й не полюбила... знаю, Гілберт теж, але він надто відданий своїй родині, аби це визнати.

— Гілберт тут надовго?

— Ні. Йому потрібно вертатися завтра ввечері. Він залишив пацієнта в критичному стані.

— О, зрозуміло. Думаю, тепер уже ніщо Гілберта в Ейвонлі не тримає, відколи минулого року відійшла його матуся. Старенький пан Блайт так і не оговтався після її смерті, йому вже не було для кого жити. Блайти завжди такими були... завжди вони надто прив'язувалися до земних речей. Сумно, що нікого з них не залишилося в Ейнволі. Файна була пара стареньких. А тоді... ще ті Слоани. Слоани — то такі Слоани, вони будуть, допоки стоятиме цей світ. Амінь.

— Та залишимо тих Слоанів, я от після вечері піду прогуляюся фруктовим садом під місячним сяйвом. Думаю, врешті-решт доведеться таки йти спати... хоча мені завжди здавалося, що спати вночі, коли так яскраво світить місяць, — просто марна трата часу. Проте я збираюся встати раненько, хочу побачити, як перші ранкові промінчики підкрадаються до Лісу Привидів. Небо стане кораловим, вільшанки виспівуватимуть пісні... Можливо, маленький сирій горобчик вмотиться на підвіконні, і можна буде споглядати, як золоте світло торкається фіалок, заливаючи їх пурпуровим кольором.

— Але кролики уже потоптали по всіх ліліях, що вирости в червні, — сумно зауважила пані Лінд, шкандибаючи сходами вниз і тихцем радіючи, що більше не доведеться говорити про місяць. Енн завжди була такою дивною. І уже не залишилося жодної надії, що вона ще це переросте.

Діана спускалася вниз стежкою назустріч Енн. Навіть у місячному сяйві можна було розгледіти, що волосся в неї й досі темне, щоки — рожеві, а очі — сяють. Проте сяйво місяця не могло приховати, що роки додали їй зайвої ваги... Та й Діана ніколи не була «худенькою» (в традиційному розумінні мешканців Ейвонлі).

— Не переживай, любя... Я ненадовго...

— Та я ж не цим переймаюся! — з докором промовила Діана. — Ти ж знаєш, я краще проведу вечір з тобою, аніж піду на ту зустріч. Здається, я ще тебе добре й не розгледіла, а ти післязавтра уже їдеш. Але брат Фреда... ти ж знаєш, ми просто мусимо прийти.

— Звичайно, я все розумію. Я забігла на хвилинку. Я йшла старою-доброю дорогою, Ді, через Джерело Дріади, Ліс Привидів, під тіннями вашого старенького саду, повз Плакучу Вербу. Я навіть зупинилася, щоб помилуватися

тими вербами, які, як завше, прихилилися до води. Які ж вони високі тепер!

— Як і усе навколо! — зітхнула Діана. — Ти тільки подивися на малого Фреда! Ми змінилися. Усі. Крім тебе. Ти ніколи не змінюєшся, Енн. Як тобі вдається залишатися такою стрункою? Ти тільки на мене подивися!

— Ну трохи заміжніла, звісно, — залилася сміхом Енн. — Але поки, Ді, тобі вдається уникати огрядності, як у людей середнього віку. А щодо того, що я ніяк не змінююся... ну, пані Г. Б. Доннелл з тобою б погодилася. Вона ще на похороні сказала мені, що я ні на йоту старше свого віку не виглядаю. А от пані Гармон Ендрюс посперечалася б. Вона сказала: «Лишенько, Енн, як ти постаріла!» Усе залежить від того, як на це подивитися... чи в що вірити. Я почуваюся трішечки старшою, хіба що коли переглядаю картинки в журналах. Усі ці герої та героїні надто вже молоді, як на мене. Та не зважай, Ді... завтра ми знову станемо дівчатками. Ось власне чому я до тебе й прийшла. Весь полудень і вечір ми гулятимемо нашими старими схованками — кожнісінькою з них. Прогуляємося весняними полями, пройдемося лісом, зарослим папороттю. Подивимося на ті старі знайомі й любі місця й пагорби, де знову віднайдемо нашу юність. Знаєш, весною не буває нічого неможливого. Скинемо зі себе відчуття батьківства та відповідальності й побудемо такими легковажними, як ото про мене думає пані Лінд (десь дуже глибоко в серці). Бути завжди такою розважливою — не надто весело, Діано.

— Ой, як то файно звучить! Хотілося б, але...

— Ніяких «але». Я знаю, ти зараз думаєш «А хто хлопцям вечерю зварить?»

— Не зовсім. Енн Корделія може приготувати хлопцям вечерю не гірше, аніж я, а їй лише одинадцять, — гордо промовила Діана. — Зрештою вона й так збиралася готувати. А я хотіла піти до Товариства допомоги жінкам, але піду

з тобою. Це буде наче здійснення мрії. Знаєш, Енн, я багато вечорів сиділа собі й уявляла, що ми знову маленькі дівчиська. А вечерю я візьму нам в дорогу.

— І ми її скуштуємо в садку Естер Грей... Садок Естер Грей ще ж на місці, так?

— Здається, — з ноткою сумнівів відповіла Діана. — Я ніколи туди не ходила, відколи вийшла заміж. Енн Корделія вивчає багато місцин, але я завжди її застерігаю не відходити надто далеко від дому. Вона обожноє бродити лісами, а одного дня я нагримала на неї, бо вона говорила сама до себе в садку. А вона мені сказала, що говорила не сама до себе, а до квіткових духів. Пам'ятаєш, ти їй на дев'ятиріччя надіслала іграшковий чайний сервіз із крихтливими бутонами троянд? Вона жодного шматочка не розбила... така обережна. Використовує сервіз, тільки коли до неї на чай приходять Троє Зелених Ельфів. А я й слова не можу з неї витягнути, хто ж вони такі. Частенько я переконуюся, Енн, що вона більше схожа на тебе, аніж на мене.

— Можливо, «та що ім'я, назви хоч як троянду, не зміняться в ній аромат», як казав Шекспір¹. Не сердься на вигадки Енн Корделії, Діано. Мені завжди так шкода дітей, які не проводять кілька років дитинства в чарівних світах.

— Наш викладач тепер — Олівія Слоан, — вагаючись, розповіла Діана. — Знаєш, вона тепер здобула ступінь бакалавра, а пішла викладати до школи, щоб бути ближче до мами. Вона каже, що дітям потрібно показувати реальний світ.

— І тепер я маю слухати, як ти переповідаєш мені всякі Слоанітниці, Діано Райт?

— Ні... ні... Ні! Вона мені анітрохи не подобається. Вона завжди витріщається своїми голубими очиськами, як уся її сімейка. Я не притлумлю мрій Енн Корделії. Вони милі... як

---

¹ Цитата з «Ромео та Джульєтти» В. Шекспіра в перекладі І. Стешенко, (прим. пер.)

і твої колись. Думаю, у житті вона ще не раз зіткнеться з «реальним світом».

— Тоді усе вирішено. Я спущуся до Зелених Дахів приблизно о другій, ми вип'ємо червоного смородинового вина Марілли (вона досі його робить, всупереч волі пастора й пані Лінд), просто щоб ми трішки побісилися.

— Пам'ятаєш той день, коли ти мене підсадила на це винце? — захихотіла Діана, яка могла стерпіти слівце «побіситися», тільки якщо воно лунало з вуст Енн. Усі знали, що Енн мала на увазі. То був просто її стиль.

— Завтра буде справжнісінький день спогадів, Діано. Ну... не буду тебе затримувати, ось і Фред на своїй колясці. У тебе миле платтячко.

— Фред змусив мене придбати нове до весілля. Думала, то нам не по кишені, ми ж щойно побудували нову стайню, але він сказав, що не дозволить, аби його дружина виглядала так, наче з вигнання повернулася. Навіть на вулицю не пустить, якщо хтось виглядатиме хоч трішечки краще, ніж його дружина. Це ж так по-чоловічому, скажи?

— Ти говориш як пані Елліотт у Глені, — з усією серйозністю відповіла Енн. — Бачиш цю схожість? Ти що, хотіла б жити у світі без чоловіків?

— Було б жакливо, — визнала Діана. — Так, так, Фреде, уже йду. Ох, добре вже! До завтра, Енн!

Енн затрималася біля Джерела Дріади дорогою додому. Вона так любила цей старенький потічок. Схоже, він увібрив у себе кожнісіньку трель її дитячого сміху, проніс їх у собі, а тепер видзвонював ними знову, поки вона слухала. Мрії її минулого... вона бачила, як вони віддзеркалювалися на чистій поверхні Джерела... обітниці... шепіт минулого. Потічок зберіг їх, шумів ними... проте ніхто не прислухався до того збереженого минулого, окрім старих мудрих ялиць у Лісі Привидів, які вже давно слухали ці історії.

ЗМІСТ

I	3
II	10
III	18
IV	23
V	29
VI	34
VII	41
VIII	47
IX	56
X	61
XI	66
XII	74
XIII	81
XIV	86
XV	97
XVI	105
XVII	111
XVIII	121
XIX	126
XX	133

XXI	137
XXII	145
XXIII	150
XXIV	158
XXV	164
XXVI	171
XXVII	179
XXVIII	191
XXIX	206
XXX	213
XXXI	222
XXXII	231
XXXIII	251
XXXIV	261
XXXV	272
XXXVI	280
XXXVII	289
XXXVIII	296
XXXIX	303
XL	309
XLI	320